

LTO Noord Noord Holland

Samen doen. Voor ons allemaal.

De provincie Noord-Holland staat voor veel uitdagingen. Er moeten keuzes worden gemaakt op het gebied van stikstof, water, biodiversiteit, klimaat en veel meer. Boeren en tuinders staan er klaar voor om de uitdagingen aan te gaan. Of het nu gaat om emissiearme vloeren, het plaatsen van droogtestuwen, kruidenrijke akkerranden of zonnepanelen op daken. Voor veel van de uitdagingen hebben boeren en tuinders de oplossingen. Hiervoor hebben ze wel de ruimte nodig. En soms een klein steuntje in de rug. Met dit verkiezingspamflet doen wij een aantal voorstellen en suggesties voor uw verkiezingsprogramma. We reiken de hand om het de komende jaren samen te doen. Dat is goed voor boeren en tuinders. En dat is goed voor ons allemaal.

Ruimte

De schaalvergroting en specialisatie van de sector zet door, tegelijkertijd neemt ook de diversiteit toe. De ruimte in Noord-Holland is schaars aan het worden. Op het platteland rusten opgaven zoals woningbouw, recreatie en toerisme, infrastructuur, waterbuffering en stikstof. Ook zijn er ambities op het gebied van natuur en bossen. Het is de uitdaging om aan de maatschappelijke wensen tegemoet te komen en daarbij de cruciale positie van de landbouw niet te vergeten. Zorg voor het behoud van landbouwgrond en bouwpercelen zodat de boeren en tuinders toekomstgericht en duurzaam kunnen ondernemen.

Water en Bodem

De beschikbaarheid van voldoende zoet water is van levensbelang voor de land- en tuinbouw. In toenemende mate is er sprake van weersextremen zoals hitte, droogte en wateroverlast. Dit heeft grote gevolgen voor boeren en tuinders. De aanwezigheid van het IJsselmeer als zoetwaterbuffer is daarom van levensbelang. Het is belangrijk om het IJsselmeer als zoetwaterbuffer te koesteren. Ook het anticiperen op andere vormen van zoetwateropslag, zoals Spaarwater, moet gecontinueerd worden.

De agrarische sector kan een belangrijke bijdrage leveren bij het verminderen van de bodemdaling en CO₂-emissie. Nieuwe verdienmogelijkheden (waterberging, energiewinning, natuurbeheer, recreatie, educatie, zorgboerderijen) vergen dat overheden actief meedenken en vergunningen mogelijk maken. Voor een aanpak van de bodemdaling in de veenweidegebieden is voldoende waterbeschikbaarheid een sleutelvoorwaarde

Bereikbaarheid

In combinatie met de registratie- en kentekenplicht van landbouwvoertuigen hebben de wegbeheerders (IPO/VNG) met betrekking tot de openstelling van (provinciale) wegen een 'ja, tenzij-benadering' gekozen. Dus een 'ja', tenzij dat uit oogpunt van verkeersveiligheid niet verantwoord is. Het is van belang dat in Noord-Holland invulling aan deze afspraak wordt gegeven. Stel waar mogelijk de (provinciale) wegen open voor landbouwverkeer. Een veilige en vlotte afwikkeling van het landbouwverkeer in relatie tot de overige verkeersdeelnemers is van belang.

Stikstof en natuur

De agrarische sector staat onder grote druk door het stikstofbeleid. De sector is bereid om haar bijdrage te leveren aan een verdere reductie van stikstof, maar dan moet er wel perspectief zijn. Dat perspectief ontbreekt momenteel. De aanpassingen die van de sector worden gevraagd kunnen niet zonder goed flankerend beleid van de provincie Noord-Holland.

Kritische depositiewaarde

De kritische depositiewaarde (KDW) is een indicator van de maximaal toelaatbare milieudruk per eenheid van oppervlakte of volume die een bepaald habitatype of leefgebied theoretisch kan verdragen. De kritische depositiewaarde hangt als een molensteen om de nek van de sector. Het gaat om de goede staat van instandhouding van de natuur en dat is wat anders dan het halen van de KDW. De KDW is een indicator maar geen doel op zich. De aanpak van het stikstofvraagstuk zal vorm moeten krijgen via een gebiedsgerichte benadering waarbij draagvlak van de landbouw onmisbaar is.

Energie

Om een agrarisch bedrijf qua energie zelfvoorzienend te maken kan een boerderijwindmolen een goede oplossing zijn. De maatvoering van de molen moet afgestemd kunnen worden op de energievraag van het bedrijf. Een ashoogte tot 35 meter is van belang om tot energieneutraliteit te kunnen komen. De toepassing van zonne-energie zien wij, in verband met de schaarse ruimte, graag ingevuld op de daken van huizen en bedrijfsgebouwen. In veel gebieden is het energienetwerk overbelast. Het is belangrijk dat de provincie en gemeenten, in overleg met de netbeheerder, oplossingen (o.a. cable pooling, tijdelijke piekopslag, waterstof) zoeken om het net op korte en lange termijn te verzwaren.

Verbinding stad en platteland

De verbinding tussen stad en platteland wordt steeds sterker. Steeds meer boeren en tuinders zoeken verbreding van hun activiteiten door naast hun agrarische hoofdtaak educatie, zorg, kinderopvang of recreatie aan te bieden op hun erf. Ook boerderijeducatie is van belang voor de jonge inwoners van Noord-Hollandse steden, om ze kennis te laten maken met de voedselproducenten in hun achtertuin. Daarnaast staat de afzet van producten via korte ketens volop in de aandacht.

Eigen risico ganzenschade

De ganzenschade aan landbouwgewassen neemt nog altijd toe. Ondernemers krijgen hiervoor veelal een tegemoetkoming in de schade (geen schadevergoeding). De extra korting op deze tegemoetkoming door het eigen risico tot 20% te verhogen is niet terecht. Grondgebruikers proberen schade aan de gewassen te voorkomen maar de populatie is gewoonweg te groot. Totdat sprake is van een beheerbare populatie moet de verhoging van het eigen risico worden teruggedraaid.

LTO Noord Noord Holland

Concreet adviseren wij:

Ruimte

- Bied ruimte aan agrarische ontwikkelingen waarbij rekening gehouden wordt met de kwaliteit van het landschap.
- Heb aandacht voor de vrijkomende erven. Een werkbaar 'ruimte voor ruimte'-beleid is gewenst. Wij willen met de provincie meedenken om tot passende oplossingen te komen.
- Stimuleer kavelruil. Dit biedt in integrale gebiedsprocessen de mogelijkheid om meerdere doelen in gezamenlijkheid te bereiken.

Water en Bodem

- Bewaar het IJsselmeer/Markermeer zoals het is, als de nationale regenton - cruciaal voor de zoetwatervoorziening van boeren in Noord-Holland. Maak de water-effect-rapportage verplicht.
- Geef boeren de ruimte voor meer groene diensten, zoals waterberging, om wateroverlast te beperken, in nauwe samenwerking met waterschappen en de sector.
- Bestrijd de verzilting door meer wateropslag door boeren en tuinders zelf te faciliteren (vergunningen, kennisverspreiding).
- Faciliteer de boeren in de veenweiden om meer inkomsten buiten de landbouw te genereren zoals uit waterberging, natuurbeheer en energiewinning. Zorg dat er voldoende water beschikbaar is voor vernatting, zonder water zal de veenweidestrategie niet slagen. Laat meer dynamisch en flexibel peilbeheer toe in veenweiden.

Bereikbaarheid

- Investeer in de bereikbaarheid van het landelijk gebied waar een goede en veilige doorstroming van (landbouw-)verkeer van belang is, door o.a. toestemming te geven voor het gebruik van de N-wegen waar dat verantwoord kan plaatsvinden.

Stikstof en natuur

- Zet primair in op stikstofreductie via innovatie, waarbij boeren de ruimte krijgen.
- Behoud landbouwgrond voor de sector zodat we grondgebonden kunnen blijven.

Kritische depositiewaarde

- Laat de kritische depositiewaarde los om zo het stikstofvraagstuk gebiedsgericht en met draagvlak aan te pakken.

Energie

- De maatvoering van een boerderijwindmolen moet worden afgestemd op de energievraag van het bedrijf.
- Pak als provincie meer regie op de netcongestie door de netwerkbeheerders een duidelijk advies te geven over provinciale prioriteiten.
- Houd de zonneladder aan: eerst daken en restgronden vol. Landbouwgrond alleen als een volwaardige combinatie met landbouw mogelijk is (meervoudig ruimtegebruik).

Verbinding stad en platteland

- Investeer in de sociale rol die steeds meer boeren en tuinders vervullen. Maak het mogelijk dat ondernemers verbreding van hun activiteiten kunnen uitvoeren. Neem planologische belemmeringen weg.
- Stimuleer boerderijeducatie. Wijs scholen en (regionale) koepelorganisaties op de mogelijkheden om een bezoek te brengen aan een boerderij. Maak hier budget voor vrij, de kosten zijn gering maar kunnen voor scholen een obstakel zijn.

Eigen risico ganzenschade

- Verhoging van het eigen risico moet worden teruggedraaid totdat er sprake is van een beheerbare populatie.

